

Στο προηγούμενο [σημείωμα](#) επιχειρήθηκε μια πραγμάτευση ερωτημάτων που αφορούν τη διαδρομή του λαϊκού κινήματος και την παρέμβαση της κομμουνιστικής αριστεράς στην προηγούμενη κρίσιμη (μνημονιακή) περίοδο κρίσης. Έγινε (απολογιστική) αξιολόγηση της κυρίαρχης πολιτικής άποψης (ΣΥΡΙΖΑ) που τελικά επικράτησε και έχει την **πρώτη ευθύνη** της σημερινής πρόσκρουσης στα βράχια. Παράλληλα, έγινε αναφορά σε **εναλλακτικές προσεγγίσεις** που προβλήθηκαν ή θα μπορούσαν να προβληθούν.

Ωστόσο, θα ήταν **ανεπαρκής** μια απλοϊκή λογική του τύπου «*αφήνουμε στην άκρη την ηγεμονική άποψη και επαναφέρουμε με ορμή εκείνες τις εναλλακτικές που χθες δεν έπεισαν αλλά σήμερα δικαιώνονται*».

Αυτή η διευκρίνιση κάθε άλλο παρά επιβάλλεται απλά για λόγους πολιτικής μεγαθυμίας. Η κατίσχυση της πολιτικής στρατηγικής ΣΥΡΙΖΑ, σχετίζεται με παράγοντες όπως:

- τη **συστημική της αφετηρία και στήριξη**,
- την **διαχρονικά ρεφορμιστική κληρονομιά** του συνόλου της επίσημης αριστεράς,
- την **αδυναμία, τις ανεπάρκειες, αντιφάσεις και λάθη** των προσεγγίσεων της αντικαπιταλιστικής κομμουνιστικής αριστεράς.

Ανεξάρτητα από τη βαρύτητα του κάθε παράγοντα, η λογική είναι πως «εμείς» πρέπει **να ασχοληθούμε περισσότερο με εκείνη την πλευρά που μπορούμε να επηρεάσουμε**, που μας αφορά άμεσα.

Με αυτή που σχετίζεται με την **παρέμβαση του υποκειμενικού παράγοντα**, αρνούμενοι μια λογική απόλυτου «αντικειμενικού ορίου». Κάτι τέτοιο, σίγουρα θα ήταν ένας κακός σύμβουλος, με σίγουρο αποτέλεσμα την ακινησία. Αντίθετα, εκκινούμε από τη φιλοδοξία και την πεποίθηση, πως υπάρχουν όψεις της σημερινής κοινωνικής και πολιτικής πραγματικότητας, που δίνουν δυνατότητες να σκιαγραφηθεί **μια άλλη πορεία για την αντικαπιταλιστική κομμουνιστική αριστερά**.

Με αυτή την έννοια, με αναγκαίο πολιτικό θάρρος και επαναστατική προωθητική αυτοκριτική, πρέπει να δούμε στην απολογιστική συζήτηση και τα ίδια τα **πολιτικά και θεωρητικά όρια των πολιτικών προσπαθειών της αντικαπιταλιστικής αριστεράς**, ώστε να τα **υπερβούμε**.

Ποιες όμως πλευρές και σε **ποια κατεύθυνση** να δούμε κριτικά και να επανεξετάσουμε;

Θα ακολουθήσουν κάποιοι συλλογισμοί γύρω από ορισμένα βασικά ζητήματα:

- εκλογική/κοινοβουλευτική παρέμβαση και εξωκοινοβουλευτική ταξική πάλη. Εκτιμήσεις και ιεραρχήσεις
- χαρακτήρας του πολιτικού υποκειμένου. Ποιο Κόμμα (χρειάζεται;), ποιο μέτωπο και ποιο κίνημα;
- αντικαπιταλιστικό πρόγραμμα και κομμουνιστική στόχευση. Πως, που και πότε και από ποιον προβάλλονται;

Κάθε άλλο παρά θεωρούμε πως τα θέματα αυτά, είναι τα μοναδικά ή απαραίτητα τα σημαντικότερα στα οποία πρέπει να ανταλλαχθούν προβληματισμοί και να αναζητηθούν **πολιτικές τομές**. Ωστόσο, σε αυτό το σημείωμα, γίνεται επιλογή για πραγμάτευση κυρίως αυτών, καθώς θεωρούνται κρίσιμα.

Ο φετιχισμός των εκλογών και της αστικής δημοκρατίας

Η **πρώτη αναγκαία πολιτική τομή** που πρέπει να γίνει, αφορά τη λογική της «πολιτικής λύσης» σε μια αέναη αναζήτηση ρόλου κατά βάση στο **κοινοβουλευτικό εκλογικό πεδίο**, που αγγίζει τα όρια του **φετιχισμού**.

Στην κυρίαρχη **αστική ρεφορμιστική εκδοχή** της, αυτή η προσέγγιση θεωρεί «πολιτική», ακριβώς την διαμόρφωση **εκείνου του ελάχιστου προγράμματος** αποδεκτού από τη «μέση συνείδηση», **των αντίστοιχων συμμαχιών** και του αντίστοιχου **«οδικού χάρτη» πολιτικών κινήσεων και πρωτοβουλιών**, ώστε ένας κάποιος αριστερός πολιτικός σχηματισμός να αποδεικνύει απτά την **«κυβερνησιμότητά»** του και εν τέλει να βρίσκει τον πολυπόθητο δρόμο προς την **κατάκτηση της κυβερνητικής εξουσίας**. Από εκεί και πέρα, αναπτύσσεται η τέχνη της πάση θυσία παραμονής σε αυτήν...

Κάθε άλλο παρά απουσιάζει η αναφορά στο **μαζικό κίνημα** σε αυτή τη συλλογιστική. Ωστόσο, στο πλαίσιο της, το μαζικό κίνημα, κυρίως αποτελεί **αφενός** πεδίο δοκιμασίας της διαχειριστικής ικανότητας στα μίνι κοινοβούλια ενός γραφειοκρατικού συνδικαλισμού που πηγαίνει με το σταυρό στο χέρι και τον αραμπά του και **αφετέρου** πεδίο δημιουργίας κατά βάση εκλογικών δεσμών.

Στην περίπτωση του κομμουνιστικού ρεφορμισμού αλα **ΚΚΕ**, στη σημερινή εκδοχή του (που αποτελεί μόνο μια όψη της διαχρονικής πορείας του), το βάρος πέφτει στο συνδυασμό ιδεολογικών και πολιτικών **αποκαλύψεων** και στη συνακόλουθη **εξαγωγή πολιτικών συμπερασμάτων** που εν τέλει συνοψίζονται στην ανάγκη οργανωτικής και **εκλογικής ενίσχυσης**. Μέσα από μια αόριστη και μη περιγραφόμενη διαδικασία γενίκευσης αποκαλύψεων, συμπερασμάτων και κομματικής προόδου, γίνεται «κτήμα της συνείδησης» η ανάγκη για «λαϊκή εξουσία» και «λαϊκή οικονομία». Εφεξής, ως δια μαγείας, οι εργαζόμενοι πεισμένοι για μια σοσιαλιστική πολιτική θα την έχουν οριστικά **επιλέξει** χωρίς παρεκκλίσεις.

Και εδώ το **μαζικό κίνημα** έχει το ρόλο του και μάλιστα ισχυρότερο: Επιλέγεται μια επίπονη προσπάθεια για αγώνες, αλλά «χαμηλών πτήσεων», με αποφυγή κινηματικών εξάρσεων με τα χαρακτηριστικά της έντασης και της διάρκειας. Τα αιτήματα/στόχοι που τίθενται για διεκδίκηση είναι σχετικά περιορισμένα πολιτικά, με το επιχείρημα ότι «δεν πρέπει να δημιουργούνται αυταπάτες». Συνολικοί πολιτικοί κόμβοι που κρίνουν το συσχετισμό ανάμεσα στην αστική και την εργατική πολιτική στη σημερινή περίοδο (πχ έξοδος από την ΕΕ, καθολική μείωση χρόνου εργασίας, εθνικοποιήσεις επιχειρήσεων κ.α), λείπουν εντελώς.

Σε αυτή την πολιτική στρατηγική είναι εμφανής ο φόβος και η αποστροφή στο ενδεχόμενο απότομης μαζικής και δυναμικής εισβολής κόσμου σε αγωνιστική κίνηση. Όχι μόνο ή κυρίως για λόγους «πολιτικού συντηρητισμού» όπως πρόχειρα πιστώνεται συχνά στο ΚΚΕ. Κυρίως, επειδή σε αυτή την περίπτωση, θεωρείται πως υπάρχει πάντα ο «κίνδυνος», κάποιος πιο προσηνής κοινοβουλευτικός ανταγωνιστής να «καρπωθεί» άμεσα εκλογικά την ανακατωσούρα και «να πάνε όλα στράφι». Έτσι, το διαρκές αγωνιστικό σημειωτόν, σε συνδυασμό με τις διαρκείς αποκαλύψεις και επιθέσεις σε επίδοξους «ανταγωνιστές» προς τα δεξιά ή (πιο συχνά) προς τα αριστερά, θεωρείται το καλύτερο **πεδίο κομματικής στρατολογίας και εκλογικής ενίσχυσης**. Με λίγα λόγια, πρόκειται για μια πολιτική γραμμή που καθορίζεται σχεδόν απόλυτα από την κοινοβουλευτική λογική, συστημική στο πολιτικό της αποτέλεσμα, αδρανής ως προς τις εξελίξεις και τις καμπές και σεχταριστική (πιο σωστά κομματικοκεντρική) ως προς τη μορφή της.

Αντανακλάσεις της πολιτικής στρατηγικής της διαχειριστικής αριστεράς, εμφανίζονται και σε δυνάμεις της αντικαπιταλιστικής αριστεράς. Στην περίπτωση αυτή, ο άμεσος πολιτικός στόχος συνοψίζεται στη σύμπληξη του «ευρύτερου δυνατού μετώπου», πάνω σε ένα ριζοσπαστικό πρόγραμμα, σε πιο ριζοσπαστική, αλλά **πάντα στην «ελάχιστη αποδεκτή βάση»**, με πρώτη «μετρήσιμη» επιδίωξη- ρητά ή υπόρρητα- το σπάσιμο του κοινοβουλευτικού αντιδραστικού ορίου και την **αντιπροσώπηση στη Βουλή**.

Κοινό παρονομαστή στα παραπάνω αποτελεί η **απολυτοποίηση και τελικά η λαθεμένη εκτίμηση για τα όρια της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας** και το **ειδικό βάρος** που έχει ο πολιτικός και κοινωνικός αγώνας στο πλαίσιο της. Παραβλέπεται τη **ταξική της ουσία ως δικτατορίας του κεφαλαίου** με δημοκρατικό συναινετικό μανδύα και ο **τυπικός της χαρακτήρας**. Τα στοιχεία αυτά, πάντα παρόντα στα αστικά καπιταλιστικά συστήματα, όχι μόνο δεν υποβαθμίζονται, αλλά αντίθετα υπερ-ενισχύονται και μάλιστα με ταχύτατο ρυθμό. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η όλο και μεγαλύτερη **υποβάθμιση των δευτερευουσών πλευρών της /λαϊκών κατακτήσεων** προς όφελος της ενίσχυσης του **άμεσου ρόλου του κεφαλαίου** στην άσκηση της πραγματικής εξουσίας του, καθώς και των **υπερεθνικών οργάνων της ΕΕ**. Η υποβάθμιση του «δημοκρατικού ζητήματος» από τις βασικές συνιστώσες της αριστεράς, σχετίζεται ακριβώς με την παράκαμψη του πραγματικού χαρακτήρα της αστικής δημοκρατίας και την άρνηση της **πιο οργανικής από ποτέ συσχέτισης της πάλης για τη δημοκρατία με τον αγώνα για επαναστατική συντριβή του αστικού κράτους** και την εργατική εξουσία.

Αντίστροφα, υποτιμάται σε μεγάλο βαθμό ο **καθοριστικός ρόλος της εξωκοινοβουλευτικής μαζικής πάλης**, στο βασικό κοινωνικο-οικονομικό πεδίο αλλά και στο πεδίο της διεκδίκησης της δημοκρατίας, καθώς και για όλα τα κοινωνικά ζητήματα. Πολύ δε περισσότερο, δεν αναγνωρίζεται η αναγκαιότητα και δυνατότητα **ποιοτικού μετασχηματισμού** της πολιτικής δράσης του εργατικού λαϊκού κινήματος, σε συνδυασμό με τη δράση των **επαναστατικών πολιτικών πρωτοποριών** του, ώστε αυτό να αποτελέσει το **υποκείμενο** της συνολικής ανατροπής και της εισόδου σε επαναστατικά γεγονότα.

Εδώ χρειάζονται διευκρινήσεις.

Άραγε η «πολιτική» είναι δουλειά ενός κόμματος ή μετώπου και ασκείται κατά βάση στην εκλογική/κοινοβουλευτική αρένα, ενώ η εξωκοινοβουλευτική δράση αφορά τις συνδικαλιστικές διεκδικήσεις και ασκείται στο «ενωτικό και ακηδεμόνευτο» κίνημα;

Αυτή είναι η ηγεμονική αντίληψη στην αριστερά!

Με την αντίληψη αυτή, το **κόμμα ή μέτωπο** και το πολιτικό τους πρόγραμμα αποφλοιώνονται από τον **ταξικό** (στον κοινωνικό καθορισμό), **χειραφετητικό** (στην προγραμματική ουσία) και **μαχόμενο/επαναστατικό** (στην κατά βάση εξωθεσμική μορφή) χαρακτήρα τους και αποτελούν κατά βάση **εκλογικό μηχανισμό** με **ισχυρή ή μη πειστική/ασθενική κυβερνητική πρόταση**. Το δε **μαζικό κίνημα**, είναι το πεδίο **προθέρμανσης** για τον **αγώνα** των **εκλογών** και τίποτα περισσότερο.

Μάλιστα, αυτή η απολύτως λαθεμένη κατά τη γνώμη μας οπτική, τυγχάνει υπεράσπισης με πάθος και στις **δύο όψεις** της, δεξιόθεν και αριστερόθεν. Έτσι, **από τη μια** υπάρχουν απόψεις που «προτιμούν» με καμάρι το «συνολικό πολιτικό αγώνα» εννοώντας την εκλογική παρέμβαση και τις συμμαχίες για αυτές και **άλλες** που «επιλέγουν» επίσης με περηφάνια το «κίνημα» και τους αγώνες, απωθώντας μάλιστα αντικαπιταλιστικούς εργατικούς πολιτικούς στόχους από αυτό, θεωρώντας τους «εισβολή του πολιτικού και κομματικού παιχνιδιού».

Η «λύση» δεν είναι κάπου ανάμεσα, αλλά στη **δημιουργική υπέρβαση** της καθηλωτικής αυτής προσέγγισης προς όφελος της διαλεκτικής του **συνολικού πολιτικού και επαναστατικού αγώνα**.

Αυτός καθορίζεται από τις **κοινωνικές ταξικές δυνάμεις** που τον έχουν ανάγκη και εν τέλει **επιβάλλει το αποτέλεσμά** του ακριβώς μέσα από ένα **ποιοτικό μετασχηματισμό** της δράσης του, κυρίως στο **εξωθεσμικό πεδίο** και πάντα σε συνδυασμό με τον ξεχωριστό ρόλο των **επαναστατικών πολιτικών πρωτοποριών**.

Όποιος νομίζει ότι ο **σιδερόφρακτος αστικός συνασπισμός εξουσίας** που έχει εξασφαλίσει την Υψηλή Προστασία της σύγχρονης Πύλης, δηλαδή της ΕΕ, θα πέσει κατά βάση με χαρτάκια της κάλπης και εκλογικά προγράμματα, θα πιάνεται **ξανά και ξανά «με τις πυζάμες»**, απέναντι σε μια αδυσώπητη οικονομική αλλά και ανοιχτή πολιτική βία του συστήματος.

Το ζήτημα δεν είναι μόνο και κυρίως να τακτοποιηθούν θεωρητικές διαφορές.

Οι τραγικές **πολιτικές συνέπειες της ηγεμονίας της πολιτικής στρατηγικής υπόκλισης στον κοινοβουλευτισμό και την αστική δημοκρατία**, φάνηκε στις **κρίσιμες πολιτικές στιγμές** με τον κόσμο μαζικά στους «δρόμους που έκαιγαν».

Όταν ακόμη και «συντηρητικός» κόσμος, ψαχούλευε -έστω ανώριμα και πρωτόλεια- το ερώτημα της **εξέγερσης** μαζί με μια **Συντακτική Συνέλευση**, δηλαδή στο πλαίσιο μιας νέας στη μορφή και το περιεχόμενο της δημοκρατία, η αριστερά είχε κατά βάση στο νου της την αλλαγή του εκλογικού χάρτη στη **δοσμένη μορφή κοινοβουλευτισμού**.

Όταν το επείγον ζητούμενο ήταν η διαμόρφωση, έστω πρωτόλειων, **εξωθεσμικών, ενωτικών, μαχόμενων οργάνων συσπείρωσης και επιβολής της εργατικής και λαϊκής θέλησης**, σε μια στιγμή που «όλα φαίνονταν δυνατά», οι αντιπαραθέσεις δυστυχώς περιορίστηκαν σε αυτό ή το άλλο περιεχόμενο **συμμαχιών με αυτές ή τις άλλες δυνάμεις, κατά τεκμήριο «θραύσματα» της κοινοβουλευτικής διαπάλης**.

Με αυτή τη σκληρή αλήθεια πρέπει να αναμετρηθούμε, ανεξάρτητα από τη θετική ή αρνητική γνώμη για τις πολιτικές συνεργασίες. Η ορθότητα μιας πολιτικής γραμμής (με όλη τη σχετικότητα που έχει αυτό), δεν κρίνεται στην παρουσία του ενός ή του άλλου στοιχείου σε αυτήν, αλλά ακριβώς στο **ειδικό βάρος** που έχει μία επιλογή, στη **σωστή ιεράρχηση** που κάνεις κάθε στιγμή

Κλιματισμός στην κόλαση με αίτηση στον Άγιο Πέτρο

Για τα αστικά και **αστικο-ρεφορμιστικά κόμματα** το στοιχείο της **πρωτοκαθεδρίας της κοινοβουλευτικής πάλης** και της διεκδίκησης της διακυβέρνησης εντός της αστικής κυριαρχίας, αποτελεί **ατού** και απολύτως **λογική ιεράρχηση**.

Αντίθετα, για τις δυνάμεις που επαγγέλλονται ένα αντικαπιταλιστικό και σοσιαλιστικό δρόμο, η ίδια ιεράρχηση διαμορφώνει το πεδίο που αναδεικνύει τη μεγάλη **αντίφαση** που οδηγεί τελικά στην απαξίωσή τους. Πράγματι, είναι ακριβώς εδώ όπου η **κραυγαλέα απόσταση** ανάμεσα σε ένα σχετικά ριζοσπαστικό πρόγραμμα και στα ψοφοδεή μέσα υλοποίησής του στο πνιγηρό καθεστωτικό περιβάλλον, τελικά, **είτε «επιτάσσει»** την πλήρη υποβάθμιση αυτού του προγράμματος, **είτε** έχει σαν αποτέλεσμα να εμφανίζεται η κομμουνιστική αριστερά σαν τον τρελό του χωριού, να προτείνει να μπει **κλιματισμός στην κόλαση, με αίτηση στον Άγιο Πέτρο**.

Ας σκεφτούμε:

Σε ποιο βαθμό άραγε η σημερινή αριστερά αποτελεί το φόβο για κάθε εργοδότη για την αυθαιρεσία του απέναντι σε ένα εργαζόμενο;

Ένας εργαζόμενος γνωρίζει πρωτίστως τους κομμουνιστές μέσα από μοίρασμα εκλογικών φυλλαδίων ή

από αντιπαράθεσις μεταξύ των οργανώσεών τους στο διαδίκτυο, ή για τα θέματα της εργατικής πολιτικής και την κοινωνική και πολιτική πρακτική τους για αυτά;

Άραγε ο ΣΕΒ και οι εργοδοτικές οργανώσεις ασχολούνται και ανησυχούν με τη δράση της αριστεράς και σε ποιο βαθμό;

Κάθε εργαζόμενος, θεωρεί «φυσικό και επόμενο» πως η αριστερά είναι καταφύγιο για αυτόν και τον αγώνα του ή φαίνεται κυρίως ως ένας ακόμη ψηφο-συλλέκτης;

Αριστερά σημαίνει άραγε «πριν από όλα δρόμος και σύγκρουση»; Η αριστερά συσπειρώνει και αναπτύσσει τις πιο πρωτοπόρες συγκρουσιακές τάσεις ή είναι «δικηγόρος του διαβόλου» εναντίον τους, επισημαίνοντας τις ανεπάρκειες και την «έλλειψη όρων και προϋποθέσεων»;

Αριστερά σημαίνει πρωτίστως ριζοσπαστική θεωρητική σκέψη και αδιάλλακτη κοινωνική κριτική, θεμελιωμένη στον επαναστατικό μαρξισμό ή κυρίως μαεστρία στην απλοποίηση, στη λείανση των γωνιών, κοινώς «στρογγύλεμα»;

Η αριστερά αγαπάει τη διαύγεια και την ακρίβεια των θέσεων της επειδή ακριβώς θέλει να αλλάξει επαναστατικά, ριζικά τον κόσμο ή θεωρεί **αρετή** τη θολούρα, τα μεσοβέζικα και τα αμφίσημα;

Η αριστερά έχει τιμή της και καμάρι της ότι θεωρεί δυνατή και αναγκαία την **κοινωνική επανάσταση** για την συντριβή του σάπιου κόσμου και για την κομμουνιστική απελευθέρωση ή προσπαθεί νυχθημερόν κυρίως να πείσει ότι αυτά «δεν είναι του παρόντος» και δεν της περνάει από το μυαλό να ασχοληθεί μαζί τους, μιας και είναι «ιδεολογικά θέματα»;

Και εδώ χρειάζονται **διευκρινήσεις**: Στο ζήτημα της απελευθερωτικής κομμουνιστικής προοπτικής, στο έδαφος της ήττας του παραδοσιακού κομμουνιστικού κινήματος, έχουν επικρατήσει, στον ένα ή στον άλλο βαθμό, δύο αντιλήψεις που θεωρούνται **θέσφατα**.

Η **πρώτη** θεωρεί εξ ορισμού αδύνατον να προβληθεί ένα **κομμουνιστικό πρόγραμμα** ως αναγκαίο πλαίσιο για την αξιοβίωτη, ειρηνική ζωή όλων των ανθρώπων, παρά μόνο, ίσως, σε αντιπαράθεση και υποτίμηση του άμεσου αγώνα και των αιτημάτων του σήμερα. Με αυτή την έννοια, η αναφορά στον κομμουνισμό ή την επανάσταση για αυτόν, θεωρείται περίπου **άρνηση της πολιτικής**, πολύ περισσότερο που η τελευταία αναφέρεται στενά στην εκάστοτε «πολιτική συγκυρία». Θεωρούμε αντι-ιστορική και εντελώς λαθεμένη αυτή την άποψη.

Ωστόσο, αν η πραγμάτευση μιας **σύγχρονης αναγκαιότητας και δυνατότητας κομμουνιστικής απελευθέρωσης βασισμένης** στην κοινοκτημοσύνη και την κατάργηση εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο, θεωρείται ...απογείωση και φυγή, τότε σίγουρα οι Μάρξ και Ένγκελς που έγραφαν το κομμουνιστικό μανιφέστο μόλις στην αυγή του σύγχρονου καπιταλισμού, με τη δουλεία ακόμη παρούσα σε πολλές μορφές και πολλούς ανθρώπους να πιστεύουν ότι περιστοιχίζονται από αγγέλους και δαίμονες, θα έπρεπε να τους μαζέψουν στο τρελάδικο.

Το **δεύτερο θέσφατο** είναι αυτό που απορρίπτει την κομμουνιστική αναφορά, στο όνομα του εκφυλισμού των καθεστώτων στην Ανατολική Ευρώπη και της παρακμής του κομμουνιστικού κινήματος στη Δύση ή της γελιοποίησής του στο πρόσωπο της δήθεν κομμουνιστικής Κίνας στην οποία αναγεννιέται ο πιο επιθετικός καπιταλισμός όλων των εποχών ή της γραφικότητας και στερεοτυπίας υπολειμμάτων του παλιού κομμουνιστικού κινήματος.

Αν ήταν έτσι, τότε το πάθος για την **ελευθερία** που αναδύθηκε με τη φωτιά της αστικής Γαλλικής επανάστασης, θα έπρεπε να θεωρήσουμε πως πέθανε οριστικά ως φλόγα στο νου και στις ψυχές των ανθρώπων, δολοφονημένο από τις ορδές του Ναπολέοντα Βοναπάρτη που ακολούθησε ή από τις

βαρβαρικές εκστρατείες των ΗΠΑ και του NATO, που εξανδραποδίζουν λαούς και χώρες με τις σημαίες των αξιών του δήθεν ελεύθερου κόσμου. Στην πραγματική ζωή τα πράγματα είναι διαφορετικά. Στο αιώνιο ιστορικό δίλλημα «βουτιά στην προϊστορία ή έφοδος στο μέλλον», οι δυνάμεις που ορθώνονται για το δεύτερο είναι πάντα παρούσες και μπορούν να είναι νικηφόρες, ακριβώς εάν τολμούν ταυτόχρονα «να περιγελούν» τα αποτυχημένα βήματά τους και να **στοχοθετούν εκ νέου** σε πιο προωθητική βάση. Το μοιρολόι, είναι ο ύμνος των νικητών και του θανάτου και όχι των επαναστατών της κάθε εποχής...

Αποκρούουμε ως εντελώς τετριμμένη, μη αντικειμενική και εκτός τόπου και χρόνου την κριτική ότι η παραπάνω προσέγγιση συνιστά άρνηση του κοινοβουλευτικού πεδίου και προσχώρηση στον ...αναρχισμό ή τον ...κινηματισμό ή απογειωμένη καταφυγή στην «καθαρότητα» και την «ιδεολογία»!

Υπάρχουν αυτοί οι κίνδυνοι; Φυσικά! Περπατάνε και αυτοί όρθιοι δίπλα μας και η υποτίμησή τους θα κοστίσει. Υπάρχει ωστόσο το σκληρό καθήκον της **εκτίμησης** για το **κύριο** πρόβλημα.

Αν τα παραπάνω, δηλαδή αυτά που αφορούν την προσκόλληση ή όχι της αριστεράς στην εκλογική κοινοβουλευτική διαδικασία και τελικά την αστική δημοκρατία, ακούγονται υπερβολικά, θα άξιζε να αναλάβουν ένας – δύο φοιτητές μιας σχολής πολιτικών επιστημών δύο εργασίες.

Η **πρώτη**, να καταγράψει πόσο χρόνο παίρνουν στις συζητήσεις των οργανώσεων της αριστεράς τα ερωτήματα «τι θα κάνουμε στις επόμενες εκλογές;» ή «πώς πήγαμε στις προηγούμενες εκλογές;». Η, πόση έκταση καταλαμβάνει η σχετική φιλολογία σε κάθε διαδικτυακό τόπο οργανώσεων της αριστεράς. Θα άξιζε μάλιστα να ληφθούν εδώ υπόψη οι αντιπαραθέσεις όχι μόνο για τις βουλευτικές εκλογές, αλλά και για το τοπικό κράτος, τα συνδικάτα, τα πανεπιστήμια κλπ.

Η **δεύτερη**, να συγκεντρώσει τις εικόνες των **διασπάσεων** και των **συμπράξεων** της αριστεράς και να τη συνδέσει με τα **πολιτικά επίδικά** τους. Η τραγική αλήθεια είναι πως στη συντριπτική πλειοψηφία τους σχετίζονται με διαφωνίες ή συμπτώσεις ακριβώς **πάνω στα θέματα των εκλογικών συνεργασιών!** Πρόχειρη σταχυολόγηση: Ενωμένη Αριστερά, Συμμαχία Αριστερών και Προοδευτικών Δυνάμεων, Πόρισμα ΚΚΕ-ΕΑΡ, ΕΑΣ, Συνασπισμός της Αριστεράς και της Προόδου, Μαχόμενη Αριστερά, ΣΥΡΙΖΑ, ΜΕΡΑ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ-ΜΑΡΣ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ-ΕΕΚ, ΛΑΕ κοκ. Θυμάται μήπως κανείς, για να τεθεί ένα παράδειγμα, μια θριαμβευτική ανακοίνωση πολιτικής συμφωνίας (ή έστω δημόσια ηχηρή αντιπαραθεση λόγω διαφωνίας!), μεταξύ οργανώσεων σε σχέση με μια καμπάνια συνολικής πολιτικής προβολής ενός πολιτικού στόχου για γενική μείωση του εργάσιμου χρόνου;

Τι εικόνα άραγε δίνει αυτό στους εργαζόμενους;

Ή μήπως η **υπερανάπτυξη των αναρχικών ομάδων**, ειδικά στην άνεργη και ελαστικά εργαζόμενη νεολαία, μεταξύ των άλλων, δε φωνάζει από μόνη της πως αυτό ακριβώς είναι ένα **σοβαρό τίμημα για τον βαθύ κοινοβουλευτισμό και κομφορμισμό της αριστεράς;**

Χρειαζόμαστε επαναστατική πολιτική πρωτοπορία και με ποιο χαρακτήρα;

Η **δεύτερη πολιτική τομή** αφορά το **χαρακτήρα της επαναστατικής πολιτικής πρωτοπορίας**. Στα επίπεδα του κόμματος, του μετώπου, της ευρύτερης τάσης χειραφέτησης του εργατικού κινήματος.

Σε διάκριση με κλασικές αναρχικές και κινηματίστικες αντιλήψεις, η **διαμόρφωση πολιτικών πρωτοποριών**, όχι για την αντικατάσταση αλλά αντίθετα για την επιτάχυνση, την διαρκώς αυξανόμενη συνειδητότητα και συνοχή της συνολικής επαναστατικής πράξης της εργατικής τάξης, στην διαπάλη της με την αστική πολιτική και κυριαρχία, είναι απολύτως αναγκαία. Η **μαζικότητα και η ποιότητα** των εκάστοτε πολιτικών πρωτοποριών, αποτελούν ταυτόχρονα **δείκτη του συνολικού επιπέδου της ταξικής συνείδησης** και πάλης, αλλά και **μέτρο για τη δυνατότητα επαναστατικής νίκης** και υπεράσπισης των κατακτήσεων της.

Αν εννοούμε την ανατροπή του εφιάλη της αστικής μνημονιακής βαρβαρότητας, οφείλουμε να απαντήσουμε με μεγαλύτερη σοβαρότητα το θέμα του **πολιτικού υποκειμένου**.

Μέσα στην περασμένη καυτή επταετία, στη σχετική συζήτηση κυριάρχησε το ζήτημα του **μέτωπου**. Λογικό από μια άποψη. Ένας μεγάλος αγώνας, όπως και ο πόλεμος απαιτεί ένα μέτωπο. Μέτωπο συγκέντρωσης δυνάμεων, μέτωπο άμυνας, μέτωπο επίθεσης.

Όμως, συνεχίζοντας με τη γνωστή «στρατιωτική» ορολογία, ενώ σωστά στη σχετική αντιπαράθεση επισημαίνεται η ανάγκη της συγκέντρωσης των ευρύτερων δυνατών δυνάμεων στο πλατύτερο δυνατό μέτωπο, φαίνεται να υποτιμάται τραγικά ο καθοριστικός παράγοντας της **«συγκέντρωσης πυρός»** και **αποφασισμένων συνειδητών δυνάμεων**, ως απόλυτη προϋπόθεση της επιτυχούς αντεπίθεσης και **διάτρησης** των γραμμών του αντιπάλου. Διαφορετικά, η παράταξη και μόνο δυνάμεων, χωρίς τις προϋποθέσεις της ανατροπής του εχθρού, δρα διαλυτικά και όχι προωθητικά σε βάθος χρόνου.

Εδώ υπάρχουν πολλά θέματα να συζητήσουμε που έχουν μεγάλη σημασία, καθώς έχουν καταγραφεί πάμπολλες λαθεμένες ή έστω ανεπαρκείς και **αναντίστοιχες** της περιόδου προσεγγίσεις.

Πριν από όλα, έχει υποβαθμιστεί έως και λειδορηθεί η **ανάγκη του επαναστατικού κομμουνιστικού κόμματος**, στο όνομα της αποφυγής της λογικής του περιχαρακωμένου κόμματος αυτοσκοπού, όπως τον ακτινοβολεί το ΚΚΕ και του φαντάσματος του «γραφειοκρατικού συγκεντρωτισμού».

Ωστόσο, όσο **άχρηστο** είναι ένα κόμμα που δεν κατανοεί τον εαυτό του ως οργανικό τμήμα ενός ευρύτερου μετώπου/υποκειμένου της ανατροπής, άλλο τόσο είναι **αδύνατο ή/και αδύναμο** είναι ένα μέτωπο με διαφορετικούς στρατηγικούς προσανατολισμούς χωρίς ένα κόμμα (ή κόμματα!) με ισχυρή πολιτική και προγραμματική ενότητα και συνοχή.

Σημαντική πλευρά αυτής της απαξίωσης της επιτακτικής ανάγκης για ένα **κόμμα «συλλογικό διανοούμενο» της επανάστασης και του κομμουνισμού της εποχής μας**, είναι η πλαδαρότητα μέσα στις ήδη υπάρχουσες ανεπαρκείς οργανώσεις που επαγγέλλονται αυτή την ανάγκη, ως προπλάσματα ενός νέου κομμουνιστικού φορέα. Η **εργατική δημοκρατία** και η **ενότητα δράσης**, αντικαθίσταται από την κυριαρχία των ατομικών ή φραξιονιστικών παράλληλων δρόμων και μονολόγων, αντανακλώντας το φιλελεύθερο ατομισμό, αλλά πάνω από όλα την αίσθηση αδυναμίας και το **φόβο ανάληψης συλλογικής ευθύνης και συνειδητής πειθαρχίας για αυτήν**.

Η ταύτιση της **ενότητας δράσης** με την **ομοφωνία νεκροταφείου**, αποτέλεσε τη δικαιολογητική βάση στο παραδοσιακό κομμουνιστικό κίνημα για την **καταστολή της ελεύθερης συζήτησης** στο εσωτερικό των κομμάτων.

Η ίδια ταύτιση έχει και την αντίστροφη όψη της: Στο όνομα της αποφυγής της επίπλαστης και ακίνητης ομοφωνίας, **διασύρεται η ενότητα δράσης**. Το αποτέλεσμα είναι το ίδιο: **η εργατική δημοκρατία «εκτελείται»**.

Στην πρώτη εκδοχή, η συζήτηση και δυνατότητα επεξεργασίας ή/και ανατροπής της πολιτικής γραμμής είναι προνόμιο μιας ηγεσίας, ενός οργάνου.

Στη δεύτερη περίπτωση, φορείς της συζήτησης είναι αποκλειστικά σχεδόν οι εκπρόσωποι των ομαδοποιήσεων με τυπικό κοινοβουλευτικό τρόπο.

Και στις δύο περιπτώσεις, η αποπολιτικοποίηση, η ιδεολογική αποπτώχευση, η έλλειψη κομμουνιστικής συντροφικής αλληλεγγύης, κυριαρχούν. Η στασιμότητα γίνεται ο κανόνας. Με επικράτηση αυτού του στοιχείου, η **«μεταβατικότητα»** δεν αφορά τη συμβολή προς ένα νέο κομμουνιστικό φορέα, αλλά στην όλο και πιο έμπρακτη απομάκρυνση από την αναγκαιότητά του.

Όσο πιο δεξιά, τόσο πιο ενωτικά;

Συχνά αυτή η αντιπαράθεση φαντάζει ως μια οργανωτικού τύπου αντιπαράθεση μεταξύ «στενών» και «πλατιών» αντιλήψεων, «σεχταριστικών» ή «ενωτικών» απόψεων. Στην πραγματικότητα, τις πιο πολλές φορές τουλάχιστον, αντανακλά παραμορφωμένα **αντιθέσεις για το χαρακτήρα του αναγκαίου προγράμματος**.

Τελικά, μπαίνοντας στο **τρίτο πεδίο όπου απαιτείται πολιτική τομή**, οι λεγόμενες «διαφορές τακτικής», αναπτυσσόμενες με τόσο μεγάλη ένταση, αποκαλύπτουν τελικά τον χαρακτήρα τους ως **διαφορές στρατηγικής**, ουσίας, περιεχομένου. Έτσι, γύρω από το χαρακτήρα του προγράμματος, αναπτύσσεται η θεωρία πως **«όσο πιο δεξιά, τόσο πιο ενωτικά»**, με το απλοϊκό επιχείρημα «ο κόσμος είναι κατ' αρχήν δεξιός, συνεπώς πρέπει κάπως να τον πλησιάσουμε».

Πρόκειται για **τυπική και όχι διαλεκτική προσέγγιση**, που έχει ως αφετηρία της μια **γραμμική, αθροιστική αντίληψη για την διαμόρφωση της πολιτικής συνείδησης**, υποβαθμίζοντας τα αναγκαία στοιχεία της **τομής** στην θεωρητική, πολιτική και κινηματική παρέμβαση των επαναστατών και τη συνακόλουθη ανάγκη σαφούς, διακριτής οικοδόμησης και προβολής ενός αντικαπιταλιστικού προγράμματος και του αντίστοιχου υποκειμένου του.

Φυσικά δεν αποτελεί παρά καρικατούρα απάντησης σε αυτή την πίεση, το **συμμετρικό** της σημείο, δηλαδή **«όσο πιο αριστερά, τόσο το καλύτερο»**.

Διότι, αν η πρωτοπορία είναι σε πλήρη απόσπαση με τη συνείδηση του κόσμου, αν δεν ανακαλύπτει τα **νήματα επικοινωνίας και «μετάβασης»** προς ένα άλλο δρόμο, πρωτίστως με την **ανάδειξη της διάστασης των εργατικών αναγκών με τα όρια της καπιταλιστικής τάξης πραγμάτων**, τότε, ναι, εκείνο που λείπει είναι η **τακτική**, η κομμουνιστική πολιτική, που πρέπει να υπηρετεί τη στρατηγική. Αλλά, όταν το λεγόμενο **«άμεσο πρόγραμμα»** είναι τόσο **θολό** και η κοινωνική πολιτική πρακτική τόσο γερασμένη, θεσμική και κοινοβουλευτική, ε τότε, απλούστατα όχι απλά υπάρχει πρόβλημα, αλλά πλήρης **απουσία στρατηγικής**. Σε αυτή την περίπτωση, η οποιαδήποτε τακτική είναι απλώς άχρηστη...

Ποιο Κόμμα; Ποιο Μέτωπο; Ποιο Κίνημα;

Ένας συνηθισμένος τρόπος για να είναι η «πίτα ολόκληρη και ο σκύλος χορτάτος» είναι να καλύπτεται η ροπή προς την **υποβάθμιση της κομμουνιστικής πολιτικής πρωτοπορίας και του αναγκαίου προγράμματος με τη χρήση του συστήματος «μπάμπουσκες»** (ρώσικες κούκλες η μία μέσα στην άλλη). Δηλαδή να υπάρχει ένα στενό αδιάλλακτα επαναστατικό **κόμμα**, ένα ριζοσπαστικό (άλλα όχι επαναστατικό αντικαπιταλιστικό) **μέτωπο** με άμεσο πολιτικό πρόγραμμα και ένα απολύτως «ενωτικό» μαζικό **κίνημα** που θα ενώνει τους πάντες «στη βάση των προβλημάτων, που δεν έχουν χρώμα».

Στην πράξη και επειδή όπως πάντα «γραμμή είναι αυτό που φτάνει στον κόσμο» και όχι ό,τι ξεσκονίζεται στα γραφεία ή λιβανίζεται στα συνέδρια, κυριαρχεί η **υποβάθμιση του πυρήνα του κομμουνιστικού μετασχηματιστικού χαρακτήρα του προγράμματος** και στα τρία επίπεδα του πολιτικού υποκειμένου. Έτσι, το **κόμμα** σχεδόν απαξιώνεται εντελώς στο όνομα της θεωρητικής αναζήτησης, το **μέτωπο** τείνει να περιορίζεται σε εκλογική συμμαχία με υποβαθμισμένο πρόγραμμα και το **μαζικό κίνημα** κινείται στο πεδίο της άμεσης οικονομικής πάλης και μάλιστα χωρίς χειραφετητικά χαρακτηριστικά και πολιτικό αγώνα για αλλαγή του ταξικού συσχετισμού.

Το ζητούμενο είναι, αντίθετα, να διεκδικείται η **ηγεμονία της απελευθερωτικής κομμουνιστικής προοπτικής**, σε όλες τις μορφές του πολιτικού υποκειμένου και της κοινωνικής πολιτικής πάλης, αν και με **διαφορετικό**, όχι ταυτόσημο τρόπο.

Ας σταθούμε σε ένα μόνο παράδειγμα, σε ένα κεφαλαιώδες ωστόσο ζήτημα για την εργατική τάξη, που

είναι αυτό του **χρόνου εργασίας**.

Ένα σύγχρονο κομμουνιστικό εργατικό κόμμα, θα έπρεπε να έχει σε περίοπτη θέση την διπλή απελευθέρωση του χρόνου εργασίας, δηλαδή αφενός την **αύξηση του ελεύθερου από εργασία χρόνου** και αφετέρου την **απαλλαγή του εργασίμου χρόνου από τον εργασιακό ιεραρχικό δεσποτισμό**. Όχι απλά ως πρόγραμμα υπόσχεσης, αλλά ως κορυφαίο γενικό εργατικό κοινωνικό ζήτημα τρέχουσας πολιτικής προπαγάνδας, έρευνας, τεκμηρίωσης, ανάδειξης των δυνατοτήτων, ζύμωσης ή/και ανάδειξης ως κριτηρίου αξιολόγησης των προγραμμάτων όλων των κομμάτων. Υπάρχει κάτι τέτοιο σήμερα και σε ποιο βαθμό;

Ένα αντικαπιταλιστικό εργατικό μέτωπο, στο «μεταβατικό» του πρόγραμμα, νοούμενο ως πρόγραμμα σύνδεσης του σημερινού επιπέδου συνείδησης της πλατιάς εργατικής τάξης με την κατανόηση της ανάγκης για επαναστατική ανατροπή του καπιταλιστικού συστήματος, θα έπρεπε να διαμορφώνει συσπείρωση γύρω από το πολιτικό αίτημα/στόχο «γενική, με καθολικό νόμο, μείωση του χρόνου εργασίας τώρα, χωρίς μείωση των αποδοχών με ταυτόχρονη μείωση της ηλικίας εξόδου στη σύνταξη». Η ηγεμονία της αστικής αντίληψης και μέσα στην αριστερά «πρώτα η ανάπτυξη», «πρώτα η παραγωγική ανασυγκρότηση», ώστε «μετά να τεθεί το ζήτημα της αναδιανομής του πλούτου» και πιθανά της μείωσης του χρόνου εργασίας, έχουν σχεδόν εξοβελίσει αυτόν τον πολιτικό στόχο.

Τέλος, η αντικαπιταλιστική ταξική πτέρυγα μέσα στο εργατικό κίνημα, θα έπρεπε να αντιπροσωπεύει μέσα στο συνολικό σώμα της εργατικής τάξης, ακριβώς αυτή την οπτική για το χρόνο εργασίας, εξειδικεύοντάς και εμπλουτίζοντάς τον, πέρα από την απαίτηση της γενικής ρύθμισης, με πλειάδα άλλων αιτημάτων και στόχων ανά κλάδο, κατηγορίες εργαζομένων, στόχους για τη νεολαία.

Μπορούμε να δούμε αυτή τη συλλογιστική σε όλα τα θέματα που αφορούν την εργαζόμενη πλειοψηφία (πχ δημοκρατία, έξοδος από την ΕΕ, μοντέλο κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης, οικολογία κλπ), αναδεικνύοντας έτσι το εργατικό και κομμουνιστικό κίνημα ως **μαχόμενο ρεύμα συνολικής χειραφέτησης και απελευθέρωσης**, στο πλαίσιο μιας συνολικής θεώρησης και προτάγματος για την επαναστατική αλλαγή και την κομμουνιστική αναδιοργάνωση της οικονομικής, κοινωνικής και ευρύτερης πολιτιστικής ζωής.

Είναι αλήθεια ότι συχνά η συνείδηση διαμορφώνεται με μια **κίνηση από την άμεση εμπειρία προς την ανώτερη** και πιο γενικευμένη. Πάντα ωστόσο υπάρχει και η **αντίστροφη** διαδρομή: **Από την αντίληψη της γενικής εικόνας**, την πεποίθηση ότι αυτή είναι αναγκαία και δυνατή, στην **μάχη για να σαρωθούν όλες οι μικρές και μεγάλες σκιές** που την εμποδίζουν, τη θολώνουν.

Και τα δύο καθήκοντα εμπίπτουν στην «τέχνη» που κατακτούν και ασκούν οι επαναστάτες, όχι με την τεχνοκρατική αστική έννοια του «**επαγγελματία**», αλλά με την όμορφη έννοια του «**τεχνίτη**», του «μάστορα». Αυτού που εκτιμάει τη δουλειά του, ακριβώς επειδή την αντιλαμβάνεται ως δημιουργία και όχι ως φτηνή αγοροπωλησία.

Στο **επόμενο και τελευταίο σημείωμα**, θα γίνει μια προσπάθεια να συμβάλουν οι παραπάνω προβληματισμοί στην διατύπωση ενός συνολικού **πολιτικού σχεδίου αριστερής και εργατικής αντεπίθεσης** με όρους αντικαπιταλιστικής ανατροπής και σοσιαλιστικής προοπτικής. Ένα τέτοιο σχέδιο, που θα σέβεται το όνομά του, δεν μπορεί παρά να είναι **συλλογική υπόθεση**.

Εδώ είναι το ζητούμενο και ταυτόχρονα η **μεγάλη δυσκολία**.

Διότι, είναι φανερό, πώς είναι **απείρως ευκολότερο**, σε μια εποχή αντιφάσεων, δυσκολιών και αναποτελεσματικότητας της κομμουνιστικής αριστεράς, να διατυπωθούν **κριτικές απόψεις** από συντρόφους ή ομάδες συντρόφων προς μια ηγεμονεύουσα ή μειοψηφούσα άποψη, από το να διατυπωθεί (και να αναληφθεί **ευθύνη** για αυτό!) **συλλογική πολιτική γραμμή** η οποία μάλιστα να λαμβάνει

δημιουργικά (και όχι με συμψηφισμούς) υπόψη της και να υπερβαίνει διαλεκτικά τις διαφορετικές και συχνά απολύτως αντιτιθέμενες προσεγγίσεις.

Διαβάστε και εδώ:

Θα μπορούσε να είχε πάει αλλιώς; Μπορούμε τώρα; (Α/πρώτο μέρος)